

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
מזכירות אקדמית
המרכז ללימודים קדם אקדמיים
תשע"ג (2012-2013)

מכינה למדעי הרוח והחברה

שם קורס בעברית: המערכת הבינלאומית והפוליטיקה העולמית- מגמות ותמורות
שם קורס באנגלית: International Systems and Global Politics: Trends and Transformations

מס' קורס: 54950129

אופן הוראה: שיעור

מספר שעות 4 ש"ש

שם מורה: ד"ר דני שוורץ

סוג מקצוע: חובה

• קורס:

יחסים בינלאומיים, כתופעה, קיימים משחר ההיסטוריה, מאז ראשית היווצרותם של קשרים ומגעים בין יחידות פוליטיות שונות. אולם, כתחום מחקר מדעי, נושא זה הוא אחד מענפי המחקר הצעירים ביותר במדעי החברה. הקורס נועד להפגיש את הסטודנטים עם תחום היחסים הבינלאומיים כענף במדע המדינה העוסק בחקר תופעות פוליטיות בזירה הבינלאומית. הקורס מתבסס על למידה המשלבת את האירועים הפוליטיים החשובים ביותר במאתיים השנים האחרונות והמחקר התיאורטי בדיסציפלינה של היחסים הבינלאומיים. נקודות ציון מרכזיות על ציר הזמנים ההיסטורי של המאה העשרים משמשות כמוצא לדיון, אך הלימוד של האירועים נעשה דרך שימוש בכלים תיאורטיים, קרי בגישות, במסגרות מחקר, במודלים ובתיאוריות, שפותחו בתחום המחקר של היחסים הבינלאומיים. פרק חשוב יוקדש לניתוחה של הזירה הבינ"ל בעשור הראשון של המאה ה 21 בכלל, ולאירועים המעצבים את תת המערכת המזרח-תיכונית בימים אלה בפרט.

International Systems and Global Politics: Trends and Transformations

Dr. Danny Schwartz

International relations, as a phenomenon, have existed from the earliest periods of human history, since the very beginnings of contacts and relationships among various political entities. However, as a scientific discipline this is one of the youngest and most recent branches of the Social Sciences

This course is designed to introduce students to the field of International Relations as a branch of the Political Sciences that deals with the research and analysis of politics on an international, world -wide, scale. This course provides basic terminology and thematic content as well as the most accepted theoretical models in this field

This course is based on learning systems that combine and integrate the most important events of the past two hundred years with the theoretical research in the discipline of International Relations. The most significant events of the twentieth century form the framework of our discussions, Our learning extends to the uses of theoretical models and approaches that have developed in the field of International Relations. A very significant aspect of this course is devoted to the field of international relations during the first ten years of the twenty -first century in general, along with the sub-system of the political events in the Near East, in detail

• נושאי הקורס:

מס' השיעור	נושא השיעור
1.	הגדרות מטרות הקורס והיכרות עם תחום היחסים הבינלאומיים
2.	הגדרת רמות הניתוח.
3.	סיווג רמות הניתוח השונות ושילובם.
4.	הגדרת פרדיגמת מחקר + היכרות עם פרדיגמות המחקר ביחב"ל.
5.	מדינת הלאום, היווצרותה, מאפייניה ותרומתה להתפתחות היחב"ל.
6.	מעמד מדינת הלאום בזמננו והיווצרותם של שחקנים לא מדינתיים. קישור לפרדיגמות המחקר השונות.
7.	סיווג של שחקנים לא מדינתיים במערכת בת זמננו.
8.	הגדרת המושג עוצמה, מבט ריאליסטי וניאו ריאליסטי.
9.	עוצמה והשפעה.
10.	מודלים של השפעה.
11.	הגדרת המערכת. דיון ברמת המערכת תוך אפיוני המערכות השונות לאורך ההיסטוריה.
12.	מבנה המערכת בת זמננו. דיון על המערכת הנוכחית, תוך כדי קישור לציר הזמן ולציר המחקר.
13.	גלובליזציה. הגדרת והכרת התופעה. שילוב הגלובליזציה לפי פרדיגמות המחקר השונות.
14.	תהליכי קבלת החלטות והשפעתם על מדיניות החוץ.
15.	מודלים של קבלת החלטות ודיון במודלים לפי רמות הניתוח השונות.
16.	הנחיות לכתיבת עבודה אקדמית (תרגיל הגשה) + הצגת נושא לכתיבת העבודה.
17.	הגדרת מדיניות חוץ, וחלוקתה לאמצעים אלימים ואמצעים לא אלימים.
18.	דיפלומטיה, תעמולה, הסברה וכלכלה.
19.	סכסוכים.
20.	משברים בינלאומיים ומשברים בעלי עצימות נמוכה- מסגרת תיאורטית.
21.	מלחמה, טרור וגרילה.
22.	הנשק הבלתי קוננונציונלי- התמקדות בנושא הגרעין.
23.	היחסים הבינלאומיים- תחזית לעתיד.
24.	שיעור סיכום וחזרה למבחן.

קריאת חובה

קגלי צ. וויטקוף י., הפוליטיקה העולמית: מגמות ותמורות, האוניברסיטה הפתוחה, 2002.
כל פרקי הספר למעט פרק 11.
הרכבי, י., מלחמה ואסטרטגיה, הוצאת משה"ב, ת"א 1986. פרקים 2-6.
סופר, ש., הדיפלומטיה ביחסים הבין-לאומיים, האוניברסיטה הפתוחה, ת"א 1996. עמ' 223-190.
סלע, א., שלושה סדרי עולם חדשים 1919-2001, אקדמון, ירושלים 2003. עמ' 92-115.
סנדלר, ש., מדינת הלאום, האוניברסיטה הפתוחה, ת"א 1996. עמ' 24-55.
ענבר, א., המלחמה, האוניברסיטה הפתוחה, ת"א 1996.
צבאג, ש., עצמה ביחסים הבין-לאומיים, האוניברסיטה הפתוחה, ת"א 1996. פרקים 5-6.
שני, י., ובן-נפתלי, א., המשפט הבינלאומי בין מלחמה לשלום, הוצאת רמות, אוניברסיטת ת"א 2006. פרקים:
4-3.

* מרבית חומרי הקריאה המחייבים ירוכזו בקובץ דיגיטאלי באתר המודל של הקורס.

רשות (הרחבת מושגי היסוד)

שטיינברג, ג., אסטרטגיה של נשק לא-קוננוציונאלי, האוניברסיטה הפתוחה, ת"א 1996.

רשות (רקע היסטורי)

גו'נסון, פ., היסטוריה של הזמן המודרני, דביר, 1995. עמ' 250-299.
הובסבאום, א., עידן הקיצוניות: המאה העשרים הקצרה 1914-1991, עם עובד, 1999. פרקים 7-8.
סוכמן, ב., מצעד האיולת, ספרית מעריב, 1986, פרק 5.
ערן, ע., מדיניות החוץ של ברית המועצות, האוניברסיטה הפתוחה, 1992. פרק 12.
סטסינג'ר ג. ג., אומות באפלה, עם עובד, 1973, פרקים 9-10.
קנדי, פ., עלייתן ונפילתן של המעצמות הגדולות, דביר, 1992, פרקים 6-7.

• מטלות/דרישות הקורס :

דרישות אקדמיות:

- הקורס יועבר במתכונת של הרצאות וסדנאות תרגול/קריאת טקסטים מונחית. הסטודנטים נדרשים לקרוא את הספרות העיונית הנדרשת לקראת כל מפגש.
- חובת נוכחות מלאה בכל מפגשי הקורס, הגעה בזמן לשיעורים והתנהגות נאותה במהלכם
- הסטודנטים יגישו חמישה תרגילים בכל סמסטר.

הרכב הציון הסופי (השנתי):

- תוצאות בחינת סמסטר א' 30%
- בחינה סגורה שנתית על כל נושאי הלימוד שנלמדו במהלך שנה"ל 60%
- תרגילים שהוגשו במהלך שנה"ל 10%